

Datatilsynet

Riksadvokaten
v/ Tor Aksel Bush
Pb. 8002 Dep.
0030 OSLO

Datatilsynet	
04/01636-30	
17 OKT. 2005	
AN.	325
Saksb. F03	Avskr.

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2004/1636-28 /FBB

12. oktober 2005

KLAGE PÅ HENLEGGELSE I STRAFFESAK

Det vises til telefonsamtale mellom Riksadvokat Tor Aksel Busch og direktør Georg Apenes tirsdag 11.10.2005, vedrørende Helgeland politidistrikts henleggelse av straffesak mot Helgelandssykehuset.

Etter avtale oversendes sakens dokumenter, i det vi påklager politiets henleggelse av saken for de forhold som gjelder Helgelandssykehuset HF. Datatilsynet har ikke mottatt selve henleggelsen, men er over telefon opplyst om begrunnelse for henleggelsen.

Begrunnelsen for henleggelse av anmeldelsen av Helgelandssykehuset HF ved direktøren, jf. helseregisterloven §§ 16 jf. 34, er opplyst å være at det ikke foreligger bevis for straffbare forhold. Begrunnelsen for henleggelse av anmeldelsen av Helgelandssykehuset HF, jf. straffeloven § 48 a, er opplyst å være på bakgrunn av bevisets stilling. Tilsynet har ikke fått nærmere redegjørelse for vurderingene.

Bakgrunn for klagen

Tilsynet har hele tiden hevdet at det er Helgelandssykehuset HF som er databehandlingsansvarlig og pliktsubjekt i henhold til lov av 18.05.01 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger. Dette følger av helseregisterloven § 6. Når databehandlingsansvarlig er et foretak, må det bero på en konkret tolkning av helseregisterloven § 16, jf. § 34 hvem som kan stilles ansvarlig. I helseregisterlovens forarbeider uttrykkes at ansvaret for å gjennomføre den databehandlingsansvarliges oppgaver ligger hos virksomheten som sådan, representert ved virksomhetens ledelse. For et helseforetak kan databehandlingsansvarlig både være personer i styret, eller daglig leder, her foretaksdirektøren. Dette vil kunne avhenge av hvilke personopplysninger som omhandles, og hvilke plikter som er tilsidesatt. I henhold til lov om helseforetak m.m. av 15.06.2001 § 37 første ledd skal daglig leder forestå den daglige ledelsen av foretaket. Tilstrekkelig sikring av pasientjournaler vil, etter Datatilsynets oppfatning, være en del av den daglige ledelsen. Forarbeidene til personopplysningsloven, som bruker behandlingsansvarlig i samme betydning som databehandlingsansvarlig, uttrykker at "*funksjonen bør knyttes til en lederstilling slik at stillingsinnehaveren har reell daglig innflytelse på behandlingene som foretas*". Datatilsynet mener på bakgrunn av dette at direktøren, som fysisk person, må stilles ansvarlig for brudd på helseregisterloven § 16 dersom øvrige vilkår for straff er oppfylt.

Saken har, slik Datatilsynet vurderer det, stor samfunnsinteresse. Den har fått stor publisitet i lokale og nasjonale medier. Det er viktig for allmennhetens tillit til helsevesenet at pasientopplysninger blir oppbevart og behandlet forsvarlig. For allmennhetens tillit er det videre viktig at klare avvik fra lovfestede krav til beskyttelse får konsekvenser. Dette gjelder særlig i tilfeller som dette, hvor manglende sikring har resultert i grove krenkelser av den enkeltes integritet.

Saken har vært en stor påkjenning for de ansatte som har blitt krenket, og har ført til både psykiske og fysiske problemer. Det er tilsynets vurdering at helseforetaket kunne ha forhindre eller begrenset bruddet, dersom foretaket hadde hatt bedre rutiner for opplæring og kontroll.

En straffeforfølgning av Helgelandssykehuset HF vil gi preventive virkninger, ved at også andre sykehus vil få økt fokus på beskyttelse av journalopplysninger. Ansatte med tilgang skal ikke kunne ulovlig lese pasientjournaler uten fare for å bli oppdaget.

Datatilsynet foretok tilsyn med Helgelandssykehuset HF, avdeling Mo i Rana 02.11.2004. Det ble funnet flere forhold som var i strid med Helseregisterloven, herunder brudd på helseregisterloven § 16. Helgelandssykehuset HF har i brev av 29.06.2005 gitt uttrykk for at de har lukket avvikene. Dersom tilsynet finner at helseforetakets nåværende behandling av pasientopplysninger oppfyller helseregisterlovens krav om informasjonssikkerhet, kan det argumenteres for at Helgelandssykehuset HF ikke bør ilegges foretaksstraff. Datatilsynet vurderer imidlertid de hensyn som taler for straffeforfølgelse som mer tungtveiende. Det bes derfor om at påtalemyndigheten vurderer spørsmålet på nytt.

For øvrig ble Datatilsynet verken under tilsynet eller i etterkant informert av Helgelandssykehuset HF om at sykehuset behandlet en sak om ulovlig innsyn i journal. Datatilsynet fikk først kjennskap til dette da tillitsvalgte henvendte seg til tilsynet i brev av 08.11.2004.

Avslutningsvis vil Datatilsynet opplyse om at saken også kan reise spørsmål i forhold til taushetsplikt etter helsepersonelloven og helseregisterloven. Helse- og omsorgsdepartementet vil være rette instans til å vurdere disse spørsmålene.

Med hilsen

Georg Apenes
direktør

Helgelandssykehuset HF
Sakens dokumenter

Kopi:
Vedlegg: